

Publicació del Departament de Promoció Lingüística de l'Ajuntament de Vila-real

PRODUCCIÓ I COORDINACIÓ:

Departament de Promoció Lingüística de l'Ajuntament de Vila-real

DISSENY: Javi Sales

MAQUETACIÓ: Pasku.com

CORRECCIÓ I RECOPIACIÓ D'ARTICLES: Carme Martí i Herrera, Elena Chiva Roca i Mónica Soler Beltrán

IMPRIMEIX: Canós Impressors, SL

PATROCINADORS: Bancaixa, Facsa i Caixa Rural

FOTOS CEDIDES: Antoni Pitarch Font, José Pascual Colás Ventura, Domingo Font Pitarch, Lourdes Pitarch, Fèlix Quirós Candau, Mn. Vicent Gimeno Estornell, Pascual Bono Mezquita, Carlos Mallench Sanz, Joan Baptista Llorens Candau i Pasku Disseny SL

ISSN: 2171-4983

DIPÒSIT LEGAL: CS-165-2010

MAIG 2010

El Departament de Promoció Lingüística no s'identifica necessàriament amb les opinions expressades en els articles publicats.

font

Publicació d'investigació
i estudis vila-realencs

Presentació

Com cada any, amb l'arribada de les festes en honor a sant Pasqual, tenim el plaer de presentar un nou número de la nostra estimada revista **Font**. Aquesta publicació, que va nàixer amb la intenció de contribuir a la difusió de les investigacions i estudis vila-realencs, s'ha consolidat com una autèntica obra referència en aquest aspecte.

Enguany presentem l'edició número 12, que comprén set col·laboracions de temàtica diversa. Per començar, Antoni Pitarch ha elaborat un article sobre la conca del riu Millars; José Pascual Colás ens parla sobre les èpoques de la Comissió de Penyes; Domingo Font i Lourdes Pitarch ens aporten un treball sobre el pioner de la indústria ceràmica, Juan Pitarch Villarreal. A continuació, Fèlix Quirós aporta el seu estudi sobre els bous als barris de Vila-real. Amb motiu del 125 aniversari de la concessió del títol d'Arxiprestal al temple parroquial de Sant Jaume Apòstol, mossén Vicent Gimeno ha preparat un article sobre aquest esdeveniment memorable. Tot seguit, Carlos Mallench ha recollit les memòries de guerra i pau protagonitzades per Pascual Bono. I finalment, Joan Baptista Llorens ens presenta el seu treball sobre el botxí i el garrot a Vila-real.

No ens podem oblidar d'agrair a tots aquests autors i autores la seua col·laboració totalment desinteressada que fa possible que els lectors tingueu a les mans aquesta publicació sobre aspectes socials, històrics i culturals de la nostra ciutat.

Gràcies també a les entitats i empreses patrocinadores FACSA, CAIXA RURAL i BANCAIXA que, mitjançant la seua imprescindible aportació econòmica, han permès que us fem arribar, de manera gratuïta, la nostra publicació. Una col·laboració que serveix també perquè la revista arribe a molts indrets, gràcies a l'intercanvi de publicacions que realitzem amb universitats i organismes privats i públics de tot el domini lingüístic.

Desitgem que la revista **Font** continue, any rere any, aportant el seu granet d'arena a la recuperació de la nostra història, per a la qual cosa confiem també en la vostra col·laboració, com a lectors que espereu amb puntual interès els articles de cada edició.

Héctor Folgado Miravet
Regidor de Promoció Lingüística

El nom és Vila-real

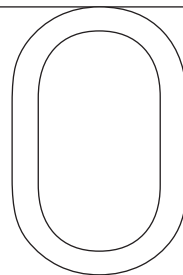

QUIQUE

Promoció Lingüística. Ajuntament de Vila-real

ÍNDEX

1. LA CONCA DEL MILLARS Antoni Pitarch Font	13
2. ÈPOQUES DE LA COMISSIÓ DE PENYES José Pascual Colás Ventura.....	29
3. JUAN PITARCH VILLARREAL: PIONER DE LA INDÚSTRIA CERÀMICA Domingo Font Pitarch i Lourdes Pitarch	69
4. ELS BOUS ALS BARRIS DE VILA-REAL Fèlix Quirós Candau	81
5. EN EL 125 ANIVERSARI DEL TÍTOL D'ARXIPRESTAL DEL TEMPLE PARROQUIAL DE SANT JAUME APÒSTOL DE VILA-REAL (1884-2009) Mn. Vicent Gimeno Estornell	111
6. MEMÒRIES DE GUERRA I PAU Carlos Mallench Sanz	131
7. EL BOTXÍ I EL GARROT A VILA-REAL Joan Baptista Llorens Cantavella	193

